

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie ze skargi A. M.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn.
I ACa 98/21

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 25 maja 2023 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Skarżąca A. M., pismem datowanym na 9 stycznia 2023 r., wniosła skargę
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez
nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu sądowym, toczącym się przed Sądem
Apelacyjnym w Poznaniu pod sygn. I ACa 98/21 żądając:

1. stwierdzenia przewlekłości postępowania prowadzonego przez Sąd
Apelacyjny w Poznaniu, w sprawie pod sygnaturą akt I ACa 98/21;
2. wydania Sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia niezwłocznego podjęcia
czynności w sprawie, w szczególności wydania wyroku;
3. przyznania od Skarbu Państwa na rzecz każdej skarżącej kwoty 2000 zł;
4. zasądzenia od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu kosztów
postępowania.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że po 6 miesiącach bezskutecznego oczekiwania na podjęcie przez Sąd czynności w sprawie, skarga stała się konieczna i uzasadniona.

Przewodniczący I Wydziału Cywilnego i Własności Intelektualnej w Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu przedstawił oświadczenie sędziego sprawozdawcy. Sędzia referent stwierdził w nim, że w jego ocenie nie doszło do przewlekłości postępowania. Stanowisko takie oparł o zaprezentowane kalendarium czynności podejmowanych w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga A. M. wniesiona w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuraturę i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej także: „u.s.p.p.”) podlegała oddaleniu.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 u.s.p.p. strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Ocena, czy w konkretnej sprawie doszło do przewlekłości postępowania, powinna być dokonywana przez pryzmat wszystkich kryteriów określonych w art. 2 u.s.p.p. (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19). W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu polegającej na niewyznaczeniu rozprawy, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Wyraźnie jednak należy

podkreślić, że do przewlekłości postępowania nie dochodzi w sposób automatyczny, po upływie dwunastomiesięcznego okresu. Upływ czasu jest ważną, lecz nie jedyną przesłanką oceny, czy *ad casum* postępowanie prowadzone jest dłużej niż to konieczne (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 maja 2022 r., I NSP 106/22; z 25 sierpnia 2021 r., I NSP 105/21). Przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Zauważyć należy, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z 25 listopada 2020 r., I NSP 163/20, określił, że sama długotrwałość postępowania nie oznacza, iż doszło do przewlekłości postępowania. Zachodzi ona, gdy postępowanie jest długotrwałe, prowadzone rozwickle i trwa ponad konieczność wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych do rozstrzygnięcia, będących w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością sądu. W związku z tym, aby rozstrzygnąć, czy zwłoka w dokonaniu czynności jest nieuzasadniona, należy rozważyć nie tylko okres zaniechania jej dokonania, ale także konkretne realia sprawy i jej kontekst sytuacyjny. Czas trwania postępowania wyznaczany jest nie tylko poprzez czynności sądu, ale także przez aktywność stron (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2023 r., I NSP 23/23).

Przeprowadzona analiza akt sprawy I ACa 98/21 pozwala na odtworzenie czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu po wpłynięciu akt postępowania wraz z apelacją stron postępowania od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 2 listopada 2020 r., sygn. XVIII C 878/19 w sprawie o ustalenie i zapłatę.

3 lutego 2021 r. akta sprawy wraz z apelacjami stron wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu (k. 578).

8 lutego 2021 r. sprawa została przydzielona sędziemu J. N. (k. 579).

Zarządzeniem z 29 kwietnia 2021 r. zarządzono doręczenie odpisu apelacji (k. 581).

29 kwietnia 2021 r. przesłano akta do Sądu Okręgowego w Poznaniu celem wykonania zarządzenia sędziego (k. 585). Akta te zwrócone zostały 7 maja 2021 r. (k. 587).

19 maja 2021 r. (data stempla pocztowego) do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu wpłynęła odpowiedź powoda na apelację (k. 590).

Zarządzeniem z 16 czerwca 2021 r. akta sprawy zarządzono przedstawić Przewodniczącemu Wydziału celem wyznaczenia terminu rozprawy (k. 596).

Przewodniczący Wydziału zarządzeniem z 31 marca 2022 r. zarządził przedłożyć akta sędziemu sprawozdawcy w celu rozważenia zasadności zwrócenia się do Prezesa Sądu z wnioskiem o wydanie zarządzenia o rozpoznaniu sprawy w składzie trzech sędziów (k. 597).

31 marca 2022 r. Sędzia sprawozdawca zwrócił się do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku o zarządzenie rozpoznania sprawy w składzie trzech sędziów ze względu na jej szczególną zawłość (k. 599).

Zarządzeniem z 31 marca 2022 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu zarządził rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów (k. 600).

1 kwietnia 2022 r. wyznaczono trzyosobowy skład orzekający (k. 598).

5 maja 2022 r. zarządzono wyznaczenie terminu rozprawy na dzień 5 lipca 2022 r. (k. 601).

5 lipca 2022 r. sąd postanowił skierować sprawę na posiedzenie niejawne i udzielić stronom terminu 3 tygodni do ewentualnego ostatecznego zajęcia stanowiska w sprawie (k. 616).

Pismem datowanym na 14 lipca 2022 r. powód przedstawił ostateczne stanowisko w sprawie (k. 618). Data nadania w placówce pocztowej: 15 lipca 2022 r. (k. 619 *verte*).

Pozwany pismem datowanym na 25 lipca 2022 r. przedstawił stanowisko w sprawie (k. 620). Data nadania w placówce pocztowej: 26 lipca 2022 r. (k. 656 *verte*).

8 sierpnia 2022 r. (data pisma) powód wystąpił z kolejnym pismem procesowym do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu (k. 657). Data nadania w placówce pocztowej: 11 sierpnia 2022 r. (k. 659 *verte*).

Pismem z 24 października 2022 r. (data pisma) pełnomocnik powoda wniósł o nadanie sprawie biegu (k. 660).

Postanowieniem z 31 stycznia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu zamknął rozprawę (k. 661).

31 stycznia 2023 r. wydano wyrok w przedmiotowej sprawie (k. 662).

W ocenie Sądu Najwyższego, całościowa ocena analizowanego postępowania nie może prowadzić do wniosku, że było ono prowadzone przewlekłe, choć wprowadzie przekroczono okres 12 miesięcy na rozpoznanie sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyraźnie podkreśla się, że przy ocenie czy w konkretnym przypadku doszło do przewlekłości postępowania należy zweryfikować szczególne warunki sprawy, w szczególności stopień złożoności sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenie materii objętej skargą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 września 2022 r., I NSP 182/22).

Przedstawiony powyżej przebieg postępowania apelacyjnego nie daje podstaw do przypisania Sądowi Apelacyjnemu nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy, biorąc w szczególności pod uwagę charakter sprawy, stopień jej skomplikowania, a także aktywność sądu. Podkreślić bowiem należy, że Sąd Apelacyjny w toku ocenianego postępowania podejmował czynności zmierzające do zakończenia sprawy. Sąd, choć mógłby podejmować czynności sprawniej i szybciej, co byłoby z korzyścią dla stron i wizerunku wymiaru sprawiedliwości, to jednak nie można stwierdzić, że działał w warunkach przewlekłości – naruszając prawo strony do sądu. Z przedstawionego powyżej przebiegu postępowania apelacyjnego w szczególności zaakcentować należy, że zarządzeniem z 16 czerwca 2021 r. akta sprawy zarządzono przedstawić Przewodniczącemu Wydziału celem wyznaczenia terminu rozprawy. Z uwagi jednak na skomplikowany charakter sprawy, która także w aktualnym orzecznictwie jest przedmiotem rozważań sądów różnych instancji, zdecydowano o rozpoznaniu jej w poszerzonym składzie, podejmując stosowne czynności. 1 kwietnia 2022 r. wyznaczono trzyosobowy skład orzekający, a 5 maja 2022 r. zarządzono wyznaczenie terminu rozprawy na dzień 5 lipca 2022 r. Sprawa ostatecznie zakończyła się 31 stycznia 2023 r.

Jedynie na marginesie należy zauważyć, że Sąd Najwyższy zdaje sobie sprawę z problemów kadrowo-organizacyjnych sądów powszechnych. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał w swoim orzecznictwie, że okolicznością usprawiedliwiającą opóźnienie w rozpoznaniu sprawy nie jest duży wpływ spraw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Podobnie trudności kadrowe nie mogą mieć zasadniczo wpływu na rozpoznawanie spraw w rozsądnym terminie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p., oddalił skargę.

MR

[f.n]